

KRALJEVINA SRBA, HRVATA I SLOVENACA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

INDUSTRIJSKE SVOJINE

KLASA 47 (2)

IZDAN 15. JUNA 1924

PATENTNI SPIS BR. 1972.

Kornelius Schember, Atzgersdorf-Beč i Rudolf Joksč, Prag-Karo-
linenthal.

Uredba tekočih utežev s samodelnim nastavljanjem zarez.

Prijava z dne 26. avgusta 1921.

Velja od 1. aprila 1923.

Prvenstvena pravica z dne 1. julija 1919. (Avstrija).

Pri tehtnicah s tekočimi uteži dosedaj znane gradbene vrste, je v dosego natančnega tehtanja neodpusno, da postavimo, s telesom tekočega uteža trdno ali v navpičnem smislu prožno zvezano zarezno merilo, katero služi za nastavljanje tekočega uteža na ravnotežni legi odgovarjajočo delilno črto (zarezo) lestvice na prečki tekočega uteža, z roko natančno na to zarezo. Natančnost tehtanja zavisi torej od vestnosti in skrbnosti tehtanja in je zraven tega navezano na neko primerno uporabo časa.

Izum se tiče tedaj uredbe za tekoče uteži, katera stvari natančno tehtanje neodvisno od pazljivosti poslužujoče osebe in je omeji na najmanjšo uporabo časa. To se doseže s tem, da se ne premika tekoči utež za vspostavitev ravnotežja neposredno z roko, temveč potem prosto igranje tehtnice ne ovirajočega sojemalca približno do zareze, katera odgovarja ravnotežni legi, nakar se vsede tekoči utež vsled svoje lastne teže ali vsled vzmetnega učinka samodelno v to zarezo.

V risbi sta primeroma predstavljena dva izvedbena načina tovrstnih uredb za tekoče uteže.

Sliki I in II kažeta okvirju lično oblikovano bruno za tekoči utež 1, katero je uleženo s svojo vrtilno osjo 2 v ponvastih ležajih 4 in katero sprejema tehtajoče breme na bremenski rezini 3. Spodnji okvirni del bruna za tekoči utež je na svojem zgornjem robu opremljen z zarezami in nosi kotaču slično izobličen tekoči utež 5, čijega na obeh stra-

neh naprej stoječa os 6 moli v viličasti spodnji konec sojemalca 7. Os 6 ima v vilicah potrební prostor za gibanje, da se more tekoči utež, ki sedi na prečki tehtnice, popolnoma prosto gibati. Sojemalec 7 je premakljiv na vodilnem drogu 9 tehtničnega stojala, kateri drog je popolnoma ločen od prečke tekočega uteža in je opremljen z lestvico. Potom primeroma kot prožne klešče oblikovanega hlatala 8 se more sojemalca 7 trdno postaviti na lestvico vodilnega droga. Razdalje zarez lestvice na vodilnem drogu 9 so enake in soglasne z razdaljami zarez lestvice na prečki 1 tekočega uteža.

Način tehtanja pri tej uredbi tekočega uteža je sledeči: Kakor hitro imamo tehtati na bremenski rezini učinkujoče breme, primemo klešče 8 sojemalca 7 in ga premaknemo na najskrajnejši konec prečke tekočega uteža, pustivši hlatalo 8, da na lahko prožno drsi po drogu 9. Premikanju sledi tekoči utež 5 in se vali od ene do druge zareze na prečki tekočega uteža dokler ne počne vstopati v ravnotežni legi odgovarjajočo zarezo. Med tem je dosešlo prožno hlatalo 8 sojemalca 7 odgovarjajočo zarezo in sojemalec izpusti sedaj tekoči utež, pri čemur neha vsak stik med tekočim utežem 5 in sojemalcem 7 in torej ni ovirano gibanje prečke tekočega uteža. Trije, v tretji zarezi prečke tekočega uteža (slika I) narisani krofi predočujejo samodelno trkanje tekočega uteža v zarezo vsled njegove lastne teže. Povratek tekočega uteža nazaj na nično točko lestvice tekočega uteža

se vrši po končanem tehtanju zopet s sojemalcem na enak način kakor pri tehtanju. Mesto cilindričnega tekočega uteža, moremo uporabiti pri tej izvedbi tudi n. pr. poligonalno kotačasto telo. Premikanje sojemalca 7 se lahko vrši mesto z roko tudi mehanično in se more uporabiti za kretanje poljubne beležne priprave.

Način dela druge izvedbene vrste izuma po sliki III do VI se naslanja v bistvu na enaka osnovna načela. Kocki ličen, v sliki III in IV v navpičnem podolžnem prerezu, v sliki V v podolžnem pogledu in v sliki VI v stranskem pogledu oziroma v prečnem prerezu predstavljeni tekoči utež 15 je vozen potom para kotačev 18 in 20 na omuljenih robovih prismaticne prečke 17 tekočega uteža, in sicer so kotači 20 uleženi na preko-telesu tekočega uteža moleči osi 21, čije predstojeci konci služijo kot prijemališča za vilice tukaj nenarisanega sojemalca. Kotačni par 18 je trdno zvezan potom ekscentričnega središčnega šteklja 19, in nosi zunaj oba zobčasta kolesca 24 in osovna konca 25, kateri so natančno prilagojeni v navpične špranje vodilne plošče 27, slika V in VI. S telesom tekočega uteža trdno zvezano zarezno merilo 16 moli s svojim vodoravnim delom skozi med kotači 18, tako da se z vrtenjem teh kotačev in ekscentričnega šteklja 19 dvigne in zopet ponizuje skupno s telesom tekočega uteža. Pri tem se vrti telo tekočega kolesa v navpičnem smislu okrog osi 21 kotačev 20. Slika III. kaže štekelj 19 in telo tekočega uteža 15 v najnižji legi; zarezno merilo, postavljeno v kako zarezo lestvice na prečki tekočega uteža, slika IV, podaja torej lego šteklja 19 in telesa tekočega uteža 15 z merilom vred, ako je bil tekoči utež premaknjen potom sojemalca v smislu puščice in ekscentrični štekelj že zasukan preko njegove gorenje lege mrtve točke. Da se zabrani drsanje kotačev 18 na tekočih robovih prečke 17 za tekoči utež in torej, da se pridobi gotovost za dviganje tekočega uteža ob njegovem premikanju, so pritrjene na obeh straneh prečke

za tekoči utež nazobčane pločice 26, v čijih zobovje prijemljejo zobčasta kolesca 24.

Način učinkovanja te izvedbene oblike izuma je naslednji:

Tekoči utež 15 se premakne pri tehtanju potom sojemalca iz njegove v sliki 3 razvidne začetne lege. Pri tem se bo zasukal štekelj 19 iz svoje najnižje lege navzgor in bo dvignil zarezno merilo. Kakor hitro je prekorčil štekelj svojo gornjo lego mrtve točke, učinkuje nanj težina tekočega uteža, in stremlje za tem, da bi ga pritisnila v njegovo najnižjo lego. Torej dobi ves tekoči utež težnjo, da bi se samodelno trkljal do prihodnje zareze na lestvici in se tam vsedel z zareznim merilom. Za slučaj, da temu ne zadošča težina tekočega uteža, se jo more nadomestiti ali podpirati potom včinkovanja vzmeti. V slikah III do VI je n. pr. predstavljena taka vzmet, katera podeljuje telesu tekočega uteža stremjenje, da se vrti okoli osi 21 navzdol. Na tekočem utežu pritrjena vzmet 23 pritiska s svojim prostim koncem na nosilca kotača 22, vodenega v telesu tekočega uteža, kateri kotač se upira proti spodnjemu robu prečke za tekoči utež oziroma se kotali na istem ob porivanju tekočega uteža.

Ker je obod delnega kroga, zobčastega kolesca 24 funkcija razdalja delilnih črt lestvice na prečki za tekoči utež, se more v dosego praktično porabljivih razmerenj zobčastega kolesca 24 oziroma lestvičnih presledkov, nadomestiti štekelj 19 z dvojno ali večkratno učinkujočo neokroglo nosasto koluto.

Patentna zahteva:

Uredba tekočega uteža s samodelnim nastavljanjem zarez, pri kateri se premika tekoči utež, s pomočjo sojemalca, na tehnični prečki opremljeni z zarezami, označena s tem, da izpusti sojemalec tekoči utež predno je ta dosegel ravnotežni legi odgovarjajočo zarezo in se na to giblje dalje pod učinkovanjem lastne težine ali vzmeti, dokler ne doseže zareze.

Fig.1

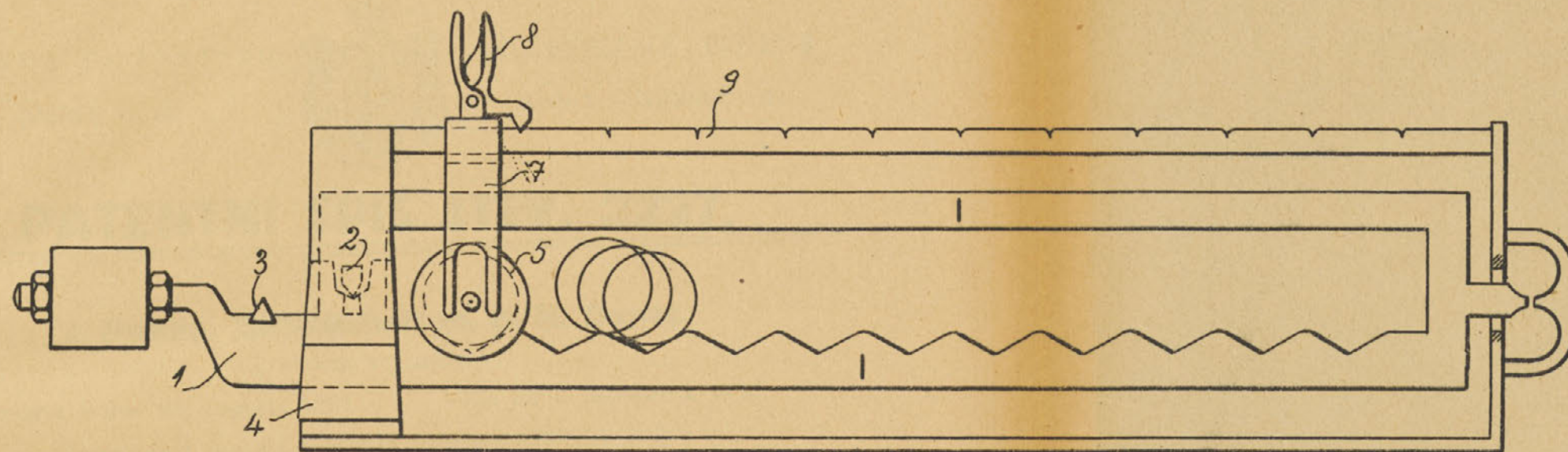

Fig.2

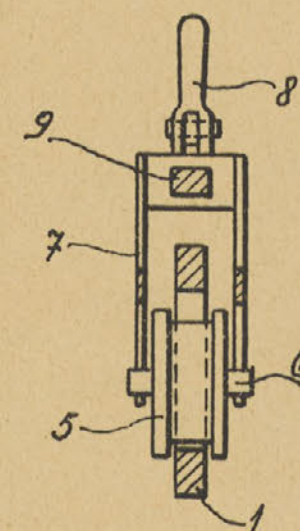

Fig.3

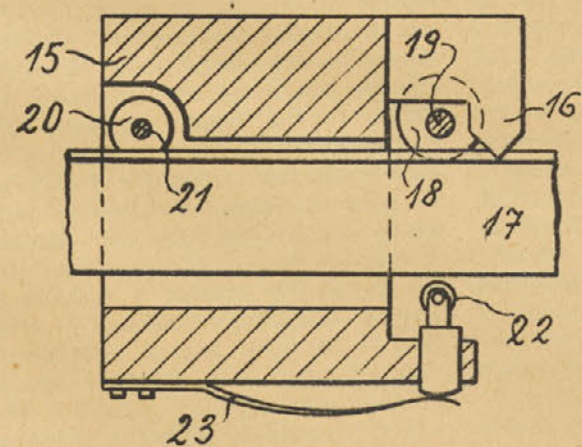

Fig.4

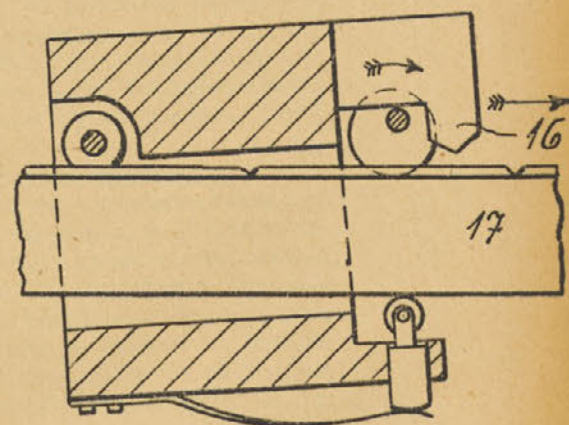

Fig.5

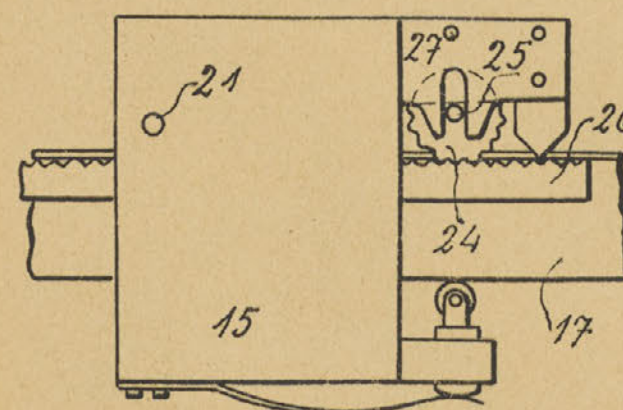

Fig.6

